

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 03.05.2021
Vår ref.: 201405843-37
Arkiv: 513
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Jørgen Kocbach Bølling
22959854/jboe@nve.no

Stølslie Biovarme AS - Oversendelse av klager på NVEs vedtak om revidert konsesjon for fjernvarmeanlegg på Beitostølen

NVEs vedtak av 15.02.2021 om endret konsesjon for Stølslie Biovarme AS (SBAS) fjernvarmeanlegg på Beitostølen i Øystre Slidre kommune, Innlandet fylke er påklaget av Margaret Heldor og Atle Myklebust, Stølslie Vel v/ Nicolay Flaaten og Henning Jensen. Klagene omhandler både utvidelse og endring av yttergrense for konsesjonsområdet på Beitostølen og utvidelse av Stølslie varmesentral.

Klagene er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har forberedt klagene i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at klagene gir grunnlag for å endre vårt vedtak. Klagene oversendes derfor til Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse.

Kort om påklaget vedtak

I vedtak av 15.02.2021 fikk SBAS revidert konsesjon for deres fjernvarmeanlegg på Beitostølen i Øystre Slidre kommune, Innlandet fylke. Tillatelsen medfører følgende endringer i konsesjonen;

Utvidelse og endring av yttergrense for konsesjonsområdet på Beitostølen

Konsesjonsområdets yttergrense er endret som følge av pågående reguleringsplanprosesser, der aktuelle områder for utbygging i 0-4 års perspektiv er søkt inn i konsesjonsområdet. Dette gjelder reguleringsplan for Størtjendlie (justering av eksisterende konsesjongrense) og Liahaugstølen (nytt område).

Området Møsasvø er bygget ut uten at det er tilrettelagt for vannbåren oppvarming. Området er på dette grunnlag tatt ut av konsesjonsområdet.

Ut over de nye områdene som er innlemmet i konsesjonsområdet signaliserer også SBAS aktuelle nye områder der det i 5-15 års perspektiv kan være aktuelt å levere fjernvarme, dersom det startes reguleringsplanarbeid i disse områdene. Dette gjelder området Fellesbeitet, arealet mellom Carl-heisen og Bjødnebakkeheisen og grøntkorridoren øst for Skjenhauglie og Dalejordet.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Utvidelse av Stølslie varmesentral

Stølslie varmesentral er tillatt utvidet og ombygget i henhold til søknaden av 23.11.2020 med vedlegg. Det er gitt konsesjon for endring av størrelse på biokjele 2 i Stølslie varmesentral fra 1,2 til 1,6 MW installert effekt og installasjon av en 40m³ akkumulatortank i nye Stølslie varmesentral. Den utvidete varmesentralen er lokalisert på samme sted som eksisterende varmesentral.

Sammenfatning av klager på vedtak

Margaret Heldor og Atle Myklebust skriver i brev av 03.03.2021 og epost av 09.03.2021 at de vil klage på NVEs vedtak om revidert konsesjon. Heldor og Myklebust påpeker at varmesentralen er lokalisert i et LNFR-område, i myr, og stiller spørsmål til om tiltakshaver selv har kompetanse til å vurdere virkninger for naturmangfold. De er bekymret for støy, utslipp av røykgasser og deponering av aske, og hvordan dette blir håndtert og fulgt opp. Varmesentralen ligger ca. 150 meter fra deres bolig. De opplever etableringen av en 11 til 12 m høy industribygning som et brudd på deres avtale om kjøp av eiendom, hovedsakelig begrunnet med visuelle virkninger. Heldor og Myklebust mener at de er varslet for sent i planleggingen av anlegget, og skriver at de ikke har fått fremlagt etterspurte visualiseringer av tiltaket fra deres bolig. Heldor og Myklebust er også kritiske til den kommunale behandlingen av saken, og påpeker at det ikke er gitt dispensasjon fra områdets LNFR-planstatus.

Når det gjelder nytt hovedrørnett er Heldor og Myklebust bekymret for virkninger for to kjente kullgroper og en furulund med gamle store trær, som er lokalisert i traseen mot Lihaugstølen. Det opplyses at dette er myrområder og gamle beiteland.

Stølslie Vel v/ Nicolay Flaaten skriver i brev av 07.03.2021 at de representerer de fleste adresser i boligfeltet Stølslie 1, 2 og 3. Det er her de fleste fastboende på Beitostølen bor, og mange er med dette nærmeste nabo til anlegget til Stølslie Biovarme AS.

Flaaten spør om tiltaket vil medføre graving i myr. Han kan ikke se at dette momentet er tatt til vurdering og spør hvilke klimagassutslipp dette vil medføre. Flaaten etterspør flere visualiseringer av det 11 meter høye bygget, og etterspør kunnskap om støy fra anlegget. Videre vil han ha svar på om beitenæringen er hørt i saken, og han stiller spørsmål til om tiltakshaver selv har kompetanse til å besvare NVEs krav om kunnskap tilknyttet virkninger for naturmangfold. Flaaten påpeker at de nærmeste naboene til sentralen er Beitostølen helsesportsenter og et byggefelt med mange barnefamilier. Han spør om utslipp av røykgasser og partikler i nærområdet er klarlagt og hvordan disse utslippene skal kontrolleres.

Når det gjelder hovedrørnett, er Flaaten bekymret for virkninger for to kjente kullgroper og en furulund med gamle store trær det største treet er 3,2 meter i omkrets. Treet er sannsynligvis mellom 300 og 500 år gammelt. Han påpeker videre at rørettet planlegges i myrområder og gamle beiteland, og spør om naturmangfold og kulturminner er utredet på en tilstrekkelig måte.

Avslutningsvis stiller Flaaten spørsmål om hvorfor dispensasjonsbehandlingen fra LNF (R) – området kom først etter søknaden om utvidet konsesjon til NVE. Han spør om formannskapet i Øystre Slidre ble godt nok informert om eventuelle negative konsekvenser av en utvidet konsesjon, og viser til vedtaket fra formannskapet 4.2 2021, der det står: « *Formannskapet ser det som positivt at kapasiteten på biovarme blir utvida i tråd med nye utbyggingar i og rundt Beitostølen sentrum. Formannskapet kan ikkje sjå at ei utviding av kapasiteten med ei modernisering av teknologien skulle gje nærverknader og ulemper for nærliggande bygningsmiljø. Søknad om utvida fjernvarmekonsesjon er i samsvar med dei miljøambisjonane kommunen har i planar for framtidige og planlagde utbyggingar på Beitostølen* »

Flaaten skriver at naboene er usikre på om formannskapet visste at det var kommet innsigelser på nabovarselet da saken ble behandlet. De skjønner ikke at dette ikke ble tatt opp i formannskapsmøtet, og ber om at tiltakshaver innstiller seg på å avvente videre planlegging og igangsetting av utvidelse av fjernvarmeanlegget til klagene på konsesjonsvedtaket og dispensasjonssøknaden for LNFR-område er ferdigbehandlet.

Henning Jensen skriver i epost av 18.02.2021 at han klager på NVEs vedtak som bosatt på Beitostølen i byggefeltet Stølsleie, nær den flisfyrte fjernvarmesentralen. Jensen er bekymret for miljøforurensing i nærområdet, primært utslipp med røykgasser og helseskadelige partikler. Han ber om å få belyst hvorledes asken deponeres, og miljøkonsekvenser av deponering av denne (vassdrag, avrenning, flyveaske i tilfelle overflatedeponering. osv.)

Jensen skriver at forskning og ekspertrapporter, inklusive NVEs egne utredningsarbeider, setter et stort spørsmål ved om flisfyring/forbrenning av organisk materiale i fjernvarmeanlegg er klimanøytralt - og hvor stort omfang av de helseskadelige virkninger i lokalmiljøet kan være. Han spør om det for eksempel kan være en risiko for personer med lungesykdommer som Kols og astma, - der noen kanskje av denne grunn har valgt å flytte fra bymiljø til ren fjelluft. Jensen stiller spørsmål om dette er tilstrekkelig belyst i saksbehandlingen. Det påpekes i denne sammenheng at naboene iblant merker røyklukt, som de mener kommer fra anlegget, når vindretningen er «feil», og hvis det er et «lokk av frosttåke» som gjør at røyken vandrer nede under dette og ikke stiger så mye opp som vanlig. Jensen skriver på dette grunnlag at han har forståelse for behovet for boligoppvarmning, men mener at det finnes gode alternativer til flisfyrte fjernvarme.

Konsesjonærs vurdering av klagen

Klagen ble sendt SBAS til uttalelse og de fremla sin kommentar til klagene i notat av 20.04.2021, og epost av 26.04.2021. NVE har ikke sammenfattet dette, men benytter beslutningsrelevant informasjon fra kommentaren i vår vurdering av saken nedenfor.

NVEs vurdering av klagesaken

NVE skal avvise klagene dersom vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt (jf. forvaltningsloven § 33). Klagene er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningsloven kapittel VI. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagene begrunnet, alternativt oversende klagene til OED for endelig avgjørelse (forvaltningsloven § 33).

Varmesentralens virkninger for myr og klimavirkninger av tiltaket

Flere klager på grunnlag av at varmesentralen er lokalisert i et myrområde, og spør om utslipp av CO₂ ved påvirkning av myren. Som kommentar til dette oppgir SBAS at anlegget ligger i kanten av en myr, og at dybden på myren trolig ikke er stor i det aktuelle området. De oppgir at dette kan undersøkes, om nødvendig. Nødvendig arealbehov for utvidelsen av selve varmesentralen er ca. 300 m². Med uteareal er berørt totalt areal ca 500 m², og så kommer en ny vei på ca 500 m² i tillegg. I notatet til innkomne merknader fremkommer det at SBAS har innhentet følgende vurdering om dette temaet, fra Innlandet fylkeskommune

«Utvidelsen av anlegget ligger på myr og dyrkbar jord. Vi har ikke klart å finne ut hvor stort areal det søkes dispensasjon om, men det antas å være begrenset til absolutt nødvendig areal for tilbygget og adkomsten til det. Ifølge en kalkulator fra Miljødirektoratet vil en arealbruksendring fra myr til bebyggt areal gi et klimagassutslipp på 5,8 tonn per 100 kvadratmeter, totalt over en tidsperiode på 20 år. Det tilsvarer ca. 4 års kjøring med en bil. Så klimaeffekten av å beslaglegge litt myr her er isolert sett ikke veldig store. Siden det skal brennes biomasse vil anlegget, i hvert fall på papiret, ha null utslipp. Det vil

derfor være en klimagevinst ved å varme hytter med dette anlegget i stedet for elektrisitet, som antas er alternativet. Vi antar at denne klimagevinsten vil kompensere for de økte utslippene som inngrepet i myr og dyrket mark vil medføre. Slik sett vil det å gi dispensasjonen med stor sannsynlighet være gunstig for klima. Inngrep på myr og dyrka mark bør i det lengste unngås. Gitt situasjonen med det allerede etablerte anlegget og ut fra en samlet vurdering støtter fylkeskommunen Øystre Slidre kommune sin vurdering om at klimafordelene ved å utvide anlegget er større enn ulempene ved å bygge ned myr og dyrkbar mark.»

SBAS oppgir at de forholder seg til at bioenergi er definert som en klimanøytral og fornybar varmekilde.

NVE slutter oss i denne saken til fylkeskommunens vurdering av at varmesentralens virkninger for myr vil gi begrensede utslipp av klimagasser. Vi kan ikke se at det er behov for å kreve en nærmere vurdering av dybde i myrområdet som vil berøres av varmesentralen. Når det gjelder virkninger av flisfyring som energivare i fjernvarme legger NVE til grunn at dette er vurdert som fornybar energivare. Vi er kjent med at det er stilt spørsmål til klimavirkninger fra bioenergi fra skog som følge av omløpstid på skog, blant annet i NVEs egne arbeider. Bioenergi anerkjennes som fornybart, men ikke som et effektivt klimatiltak. EUs fornybardirektiv setter visse begrensinger på bruk av bioenergi, og prioriterer returvirke fremfor trevirke hentet ut direkte til oppvarmingsformål. Dagens praksis i Norge setter imidlertid ikke begrensninger for bruk av trevirke hentet direkte fra skog. Eventuelle endringer på dette vil eventuelt komme som følge av en politisk beslutning om endring.

Støy fra varmesentralen

Flere av klagerne er bekymret for støy fra varmesentralen. Til dette kommenterer tiltakshaver at de legger støygrensene i tabell 3 i veileder M-128 til retningslinje T-1442 til grunn. De skriver at det vil si at aktiviteten ved og driften av varmesentralen ihht. beregningsmetoder i M-128 skal være mindre enn 55 dB på dagtid og mindre enn 45 dB på natt, målt 10 meter fra yttervegg på varmesentralen.

NVE legger til grunn at tiltaket følger gjeldende retningslinjer for støy fra denne typen anlegg. Eventuelle overtredelser av dette regelverk vil kunne klages inn til støymyndigheten.

Utslipp til luft, askehåndtering og lukt fra varmesentralen

Flere av klagerne er bekymret for røyk og utslipp til luft fra varmesentralen. Videre etterspørres informasjon om askehåndtering fra anlegget.

Når det gjelder utslipp til luft, opplyser tiltakshaver at det er utført spredningsberegning fra biobrenselfyrt varmesentral og at det ved beregning av skorsteinshøyde er tatt hensyn til nærliggende bygg og terrengets beskaffenhet i nærområdet. Beregningen av maksimal bakkekonsentrasjon er utført for ulike stabilitetsforhold (stabil, nøytral og ustabil) og basert på modeller for tettsted med ru overflate. På dette grunnlag oppgir SBAS at den nye varmesentralen ikke vil merkbart påvirke luftkvaliteten i området og at anlegget vil overholde forurensningsforskriften kapittel 27s bestemmelser for konsentrasjon av støv, NO_x og CO i røygassen. Kap. 27 stiller videre krav til uavhengig måling av utslipp på kjeler mellom 1 og 5 MW, som skal utføres hvert annet år.

SBAS skriver at forbrenningsanlegg ikke avgir mye røyk og lukt når anlegget får gå med god effekt. Den eneste driftssituasjonen det kan oppstå lukt på er ved lav brennkammertemperatur og opptenning. SBAS oppgir videre at den nye skorsteinshøyden vil ytterligere ivareta naboene i positiv retning med tanke på bakkekonsentrasjoner av støv, NO_x, CO og evt. lukt ved opptenning. SBAS vurderer at det trolig er naboens fyring i vanlig vedovn som Jenssen kjenner inn gjennom sine vinduer.

Når det gjelder innkomne spørsmål om håndtering av bunnaske oppgir SBAS at Valdres kommunale Renovasjon (VKR) sitt anlegg i Rebneskogen er godkjent mottak av bunnaske fra søppelforbrenninga i

Kleivi industripark på Ål i Hallingdal. Asken fra SBAS sitt nye anlegg på Beitostølen vil deponeres hos VKR i det samme deponiet som brukes til bunnasken fra søppelforbrenning.

NVE konstaterer at moderne forbrenningsanlegg for flis i denne størrelsen normalt ikke avgir mye røyk eller lukt, annet enn ved spesielle forhold som ved oppstart og i lave last sammenhenger. Røykfane fra denne typen anlegg er ofte synlig, men dette skal være en hvit farget røykfane, som først og fremst inneholder vanndamp. Det er viktig at anlegget dimensjoneres på en slik måte at forbrenningsenhetene som er installert i anlegget får gå med god effekt og at anlegget er utstyrt med nødvendig røykgassrensing. SBAS vil etter utvidelsen av sitt fjernvarmeanlegg på Beitostølen kunne spille på flere kjeler, med forskjellig effekt. Dette vil etter vår vurdering kunne gi gode driftsforhold og lave utslipp av røyk og lukt fra anlegget gjennom effektmessige sesongvariasjoner. Vi legger til grunn at anlegget tilfredsstillende forurensningsforskriften kapittel 27s bestemmelser for konsentrasjon av støv, NO_x og CO i røykgassen. Etter vår vurdering foreligger det ikke fare for at utsatte grupper skal oppleve helsevirkninger tilknyttet utslipp til luft fra dette anlegget. NVE legger til grunn at SBAS har en tilfredsstillende behandling av aske fra anlegget.

Avklaring av planstatus i LNFR området og krav om oppsettende virkning

Flere av klagerne er kritiske til kommunens behandling av saken. Naboene ber om at tiltakshaver innstiller seg på å avvente videre planlegging og igangsetting av utvidelse av fjernvarmeanlegget til klagen på konsesjonsvedtaket og dispensasjonssøknaden for LNFR-område er ferdigbehandlet.

NVE viser til at kommunen har ansvar for behandling etter plan- og bygningsloven der det er strid mellom plassering av en varmesentral i et konsesjonsgitt fjernvarmeanlegg og formålet i gjeldende planstatus i området. Når NVE har konsesjonsbehandlet et fjernvarmeanlegg forventer lovgiver at dette som oftest skjer gjennom dispensasjonssaken eller forenklet reguleringsbehandling, ettersom saken da forventes å være tilstrekkelig opplyst. SBAS har i denne saken opplyst til NVE at Øystre Slidre kommune i vedtak av 15.04.21 har gitt dispensasjon fra gjeldende arealplan til utvidelse av Stølsliie varmesentral ihht. NVEs vedtak om endret konsesjon. Vi kan ikke se at det foreligger grunnlag for å pålegge oppsettende virkning i denne saken.

Naturmangfold og krav til kompetanse

Flere av klagerne stiller spørsmål til om tiltakshaver selv har kompetanse til å vurdere virkninger for naturmangfold. Til dette kommenterer SBAS at de har gjort en vurdering av naturmangfold ved å undersøke i Artsdatabanken, Miljødirektoratets database og i Kilden.no (NIBIO). I forbindelse med klagebehandlingen av anlegget er dette nå også gjort av konsultantselskapet Areal+. Det er ikke registrert at utvidelse av varmesentralen vil påvirke truede eller sjeldne arter.

NVE viser til at utredningers innhold og omfang skal tilpasses det aktuelle tiltaket. Etter NVEs vurdering er utvidelsen av varmesentralen ikke av et slikt omfang at det er behov for ytterligere faglige vurderinger for å fatte en beslutning. NVE vurderer det fremlagte beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig med tanke på virkninger for naturmangfold. De omsøkte endringene gir etter NVEs vurdering ikke vesentlige virkninger for naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 8. Det er på dette grunnlag ikke foretatt en vurdering av §§ 9 til 12.

Virkninger for nytt hovedrørnett

Flere av klagerne påpeker en furulund med gamle store trær som er det opplyses at er lokalisert i traseen for fjernvarme mot Lihaugstølen. De skriver at hovedrørnettet her kan berøre både myrområder og gamle beiteland. I dette området finnes det også to store kullgroper som er kulturminner. Til dette kommenterer SBAS at de store, gamle furutrærne i dette området befinner seg mer enn 200 meter fra

nærmeste grøftetrase. De sier imidlertid også at reguleringsplanområde for området ennå ikke er fastsatt og at fjernvarmetraseen vil tilpasses til endelig reguleringsplankart. Her er ikke forholdet til evt. kulturminner endelig avklart, men avklares gjennom reguleringsplanprosessen. Det samme gjelder vurdering av naturmangfold.

NVE konstaterer at det konsesjonsgitte hovedrørnett til Lihaugstølen ikke vil berøre verken de gamle furutrærne eller de to kjente kullgropene. Kullgropene ligger utenfor det omsøkte konsesjonsområdet. De gamle furutrærne ligger på grensen av området. Dersom det i det kommende reguleringsarbeidet tilknyttet både Størrtjendlie og Lihaugstølen, eller av andre årsaker, blir klart at det konsesjonsgitte hovedrørnett må bygges annerledes enn det som er fastsatt i konsesjonens kartvedlegg, må SBJA søke konsesjonen endret og avvente etablering til NVE har behandlet sakene. Forøvrig henvises det til konsesjonens vilkår om dialog med berørte myndigheter ved fremføring av både hovedrørnett og øvrige rørnett og aktsomhetsplikten nedfelt i både naturmangfoldloven og kulturminneloven tilknyttet funn av ikke kjente kulturminner eller viktig naturmangfold i anleggsarbeider.

Beitenæringen

I innkomne klager etterspørres det om beitenæringen er hørt i denne saken. NVE konstaterer i denne sammenheng at saken har vært på høring til kommunale og regionale myndigheter, interesseorganisasjoner og det har vært gjennomført nabovarsling. Videre er høringen publisert i lokale aviser. Dette dekker etter NVEs vurdering kravet til offentliggjøring av omsøkte endringer.

Visualisering av tiltaket

Flere klageinstanser har etterspurt bedre visualiseringer av den omsøkte varmesentralen. NVE har vurdert fremlagte visualiseringer som tilstrekkelig. Det er ikke fremlagt ny informasjon som medfører at vi ser det nødvendig å endre denne vurderingen.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagene er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 15.02.2021. Klagene oversendes derfor OED til endelig avgjørelse (forvaltningsloven § 33).

Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Inga Katrine Johansen Nordberg
Direktør

Erlend Bjerkestrand
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Henning Jensen
Margaret Heldor
Stølsie Biovarme AS
Stølsie Vel v/v/ Nicolay Flaaten
ØYSTRE SLIDRE KOMMUNE